

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Előfizetési felhívás

a

„BÁCSKA“

XXVIII. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

**Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:**

Egész évre . . . 12 korona.
Fél évre . . . 6 korona.
Negyedévre . . . 3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann
Nándor és fia** könyv- és könyom-
dájába küldendők.

A gabonapiac helyzete.

Zombor, 1905. március 23.

Az 1904. évi általános rossz ter-
més meglepetésszerű áralakulásokat idé-
zett elő a gabonapiacon. A termésered-
mény silánysága következtében ugyanis
a gabonaárak a világ összes gabona-
piacain oly magasra szöktek, aminő
magas árakat az utolsó két évtized
gabonaforgalmának történetében nem

találhatunk. 18—20 koronás buzaárak,
melyek már-már feledésbe mentek s
melyekre a gazda csak mint a mult
szép emlékeire gondolt vissza, ismét
feltámadtak halottaikból és nemcsak az
európai tőzsdék árjegyzési lapjain sze-
repeltek, hanem az amerikai tőzsdékre
is bevonultak.

A tengeriárak is oly magasra emel-
kedtek, amire példát már hosszú évek
sora óta nem ismerünk; s mivel a
magas buza- és tengeriárakkal többé-
kevésbé lépést tartott a többi gabona-
félék áralakulása is, a gazdáknak a
silány termésért legalább meg volt az
a kárpótlásuk, hogy piacra hozható
csekély mennyiségű gabonájukért jobb
árakat kaptak.

Sajnos, a spekuláló nemzetközi
tőkének jegyében járó modern kereske-
delmi forgalom számos esetben lehe-
tetlenné teszi, hogy a termelő teljes
mértékben kihasználja a kereslet és
kinálat egymásrahatása következtében
természetszerűleg előálló áralakulást,
melynek épp az idén, a kinálat cse-
kélisége következtében, a termelőre
nézve kedvezőbbnek kellett volna lennie.

A kereslet és kínálat egymáshoz
való viszonya volna hivatva irányt adni
az áralakulásnak; és így tavasz felé,
mikor a készletek mindjobban csökken-
nek, az árak folytonos emelkedését
kellene tapasztalni. Így volna rendén
a dolog, hogyha a nemzetközi tőke
mesterkedései évtizedek óta nem hami-
sitották volna meg az árak természetes
alakulását.

Évek óta tapasztaljuk, hogy a ha-
táridős spekulációnak sikerül halomra
dönteni a kereslet és kínálat természetes
áralakító hatását, minek következtében
a tavasszal csökkenő terménymennyi-
ségek dacára sem észlelhető az árak
emelkedése; kivéve olyan éveket, ami-
dőn a kereskedelemnek sikerült az
összes terménykészleteknek tulnyomó
részét megszerezni s így az esetleg
emelkedő árakból előálló nyereséget a
maga számára biztosítani.

A termelő ilyen esetekben sem
látja hasznát a természetszerű árala-
kulásnak; viszont azonban kénytelen
viselni az őszi alacsonyabb árak hát-
rányait, mikor az aratás után nagy
mennyiségekben piacra kerülő gabona-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Jaj, de sok bút . . .*)

Jaj, de sok bút, zimankót átszenvedtem!
Megérdemlem, ha kiderült felettem.
Ifjúságom véghetetlen
Szenvedések árja volt,
Örvényében szegény lelkem,
Árva lelkem fuldokolt.

Elzúgott már a mély örvény, a vad ár!
Most a lelkem oly vidám, mint a madár,
Melynek vihar elmúltával
Csupa öröm a dolga,
Ujjong a szép verőfénynek
S boldogságról dalolgat.

Hollósi István.

Jogot a nőknek!

Irta: **Boross Lajos.**

(Levél.)

Kedves Barátom!

Kiütött nálunk a szabadság. Kölesd
község távol esik a világ zajától, talán nem
is tudják az emberek, hogy van a világon.
Ide nem jutott el még az áldott civilizáció.
Se fillokszera, se finánc, se adóvégrehajtó,
még csak ügyvéd sincs. Hanem a szabadság
bacillusait meghozta a tavaszi szellő. De ezek
a bacilluskák esodálatosképen csak a nők
szívébe s veséjébe furakodtak, a férfiakat
fertőzötlenül hagyták. Bizonyosan himnemű
bacillusok.

Kiütött a női szabadság. Retteneteseb-
ben, mint a francia forradalom, iszonytatób-
ban, mint a bombával dolgozó orosz anarchia.
Node vegyük sorjában a dolgot.

Ma délben a feleségem és anyósom
szokatlanul ünnepélyes arccal ültek az ebéd-
nél. Ez ünnepélyességet emelte még az a
körülmény, hogy az anyósomnak a harmadik
tokája is látható volt, ami a családi meteoro-
lógia szerint vihart jelent.

Meghökkenstem.

Villámgyorsan átfutottam az utóbbi na-
pok történetét. Nem fedeztem fel legcseké-
lyebb botlását sem szerény személyemnek.
Este hat óránál tovább ki nem maradtam, a
nyárra tervezett fürdőzés ellen kifogást nem
tettem, anyósomnak mindig kezet csókoltam s
csók közben egyszer sem haraptam meg.

Ebédközben egy igen aggasztó jelenség
merült föl. A főtt hus mellé hagyma-szószt
volt. Én pedig a hagyma-szószt jobban utá-
lom, mint a vöröshaju patikusné a kender-
haju doktornét.

— Miért nem csináltál, édes, krumpli-
garnirungot — jegyzem meg szerény hangon
— tudod, hogy a hagymát nem szeretem.

— Ha nem szereti, ne egye — szolt
anyósom klasszikus rövidséggel.
— Elég, ha mi szeretjük a mamával —
tőditotta a feleségem.

— A gyerekek is utálják — replikáztam
egy fokkal alacsonyabb hangon.

— Böske, Juli szeretik, csak Pista nem,
az pedig nem számít — szolt a döntés az
anyós részéről és egy nagy kanállal merített
a hagyma-szószból.

Megsemisülve hallgattam.

*) Mutatvány a szerzőnek legközelebb megjelenő
kötetéből.

készletek árcsökkenő hatását a spekuláló tőke szívesen engedi érvényesülni.

Az 1904. évi rossz termés következtében a tőzsdei spekuláció nem végezhetette ugyanazokat a műveleteket, mint normális időkben; s ennél fogva mindenféle mesterkedéssel igyekezett a spekulációra nézve hátrányos helyzetet is úgy alakítani, hogy abból ne a termelő, de a kereskedő, illetve a spekuláns huzza a legnagyobb hasznot. Nem akarunk arra kiterjeszkedni, hogy a külföldi tőzsdék spekulánsai minő módokon kísérelték meg a spekuláció érdekeinek védelmét. Csak a budapesti gabonapiac egy műveletéről kívánunk megemlékezni, mely legutóbb a napilapok hasábjain is szóvá tetetett és amely megérdemli, hogy a gazdaközönség figyelmét reá irányítsa.

Az utolsó időkben nagyfokú üzletelenség volt tapasztalható a budapesti tőzsdén. A malmok tartózkodtak a gabona, főképp pedig a buzavásárlástól; aminek okát egyes tőzsdei körök abban keresték, hogy a malmok igen sok áprilisi papirosbuzával tartoznak s attól félnek, hogy abban az esetben, ha ők vásárolják a készárut, a papirosbuza értéke is nagyobbodik, minek következtében ők a készáru-piacon mind drágábban és drágábban lesznek kénytelenek megvásárolni az effektív árut, a határidős árak emelkedése következtében pedig jelentékeny különbözeti veszteségeket lesznek kénytelenek viselni.

A malmok természetesen egész más színben igyekeznek feltüntetni a helyzetet. A lisztüzlet pangása már annyira szállóigévé vált, hogy a malmok még a legjobb üzletmenet mellett is pangásról panaszkodnak, anélkül azonban, hogy a naiv emberek egy igen kicsiny

csoportján kívül más valakinél hitelre találjanak.

A statisztikai hivatal kimutatásai pedig megdönthetetlen, számszerű bizonyítékát szolgáltatják a lisztüzlet kedvező menetének. Mert aligha lehet a malmoknak panasza okuk, hogyha tíz nap alatt egy negyedmillió mm. lisztet szállítanak el a fővárosból, amint az a statisztikai hivatal kimutatása szerint a legutóbbi napokban történt, s a barnaliszt, takarmányliszt hiányzik, korpá pedig nem kapható.

A gabonafelhozatal a budapesti piacra aránylag csekély, amennyiben március első hetében csak 43235 mm. buza, 3432 mm. rozs és 532 mm. árpa érkezett a fővárosba. Az ősz óta itt raktározott készletek is jelentékenyen megerősödtek, mert épp a legutóbbi napokban 108156 mm. búzát vittek ki Budapestről a Dunán fölfelé külföldre. Csekély fölhozatal és ily nagyarányú elszállítás következtében bizvást állíthatjuk, hogy a nyilvántartott budapesti gabonakészletek jelentékenyen megcsappantak; a malmok nagy lisztelszállításaiból pedig arra kell következtetnünk, hogy az ő, nyilván nem tartott gabonakészleteik is megapadtak.

Elkerülhetetlen tehát, hogy a malmok effektív vásárlásokkal pótolják a gabonakészletükben beállott csökkenéseket. És ha nem is azonnal, — április hó elején, legkésőbb közepén kénytelenek lesznek vásárolni gabonát, még a jelenleginél magasabb árakon is.

A termelő érdeke tehát az, hogy megvárja azt a pillanatot, amikor a malmok a sütségtől kényszerítve készárut fognak keresni a gabonapiacra és ezen keresletükkel kénytelen-kelletlen emelni fogják az árakat. Ha azok a

gazdák, akik még eladó gabonával rendelkeznek, a fenti figyelmeztetést megszigorítják, úgy minden valószínűség szerint rövid várakozás után kedvezőbb áron fogják értékesíthetni gabonájukat, mint a jelenlegi piaci pangás idejében. Sajnálatos körülmény azonban, hogy a termelő sohasem igazodhatik el a gabonapiac utvesztőiben, melyeket a spekuláció a tapasztalatlanok csapdájává igyekszik tenni.

Meg kell emlékeznünk továbbá még néhány szóval a közel jövőben várható tengeriáralakulásokról is. Mint tudvalevő, az argentiniai tengeri most fog forgalomba kerülni s a gabonapiac már hosszabb idő óta várva-várja a délamerikai árut, amely a jelentékenyen megcsappant európai tengerikészleteket megnövelni lett volna hivatva.

Az argentiniai kukoricatermés azonban, mely a legutóbbi időig kitűnőnek ígérkezett, a közvetlenül a kukoricatörés előtt beállott rossz időjárás következtében annyira megromlott, hogy a jelenleg kivitelre kerülő tengerimennyiség alig fele annak a mennyiségnek, amelyre még csak néhány héttel ezelőtt az európai terménykereskedelem számított.

Ennek következtében a már régebben április-májusra megállapított tengeriárak jelentékeny változást fognak szenvedni. Kétszer akkora készletszaporulatra számítottak, mint amennyi tényleg piacra fog kerülni, minek következtében csakis magasabb áron lehet majd tengerit vásárolni a gabonapiacokon, mint amily árakat a spekuláció már előre megállapított. Amennyiben tehát a gazdáknak eladni való tengerijük van, úgy célszerűnek látszik, hogy ne most azonnal dobják azt piacra, hanem várják meg az argentiniai tengerinek piacra

Tehát nemcsak én, hanem ártatlan fiam se jó tekintetbe. A család férfimű tagjai! Rémülettel néztem az anyósomra, a feleségemre, a hagyma-szósra, Pista pedig Bös-kére, Julira és a hagyma-szósra. A hölgyek pedig — apraja-nagyja — ünnepélyesen néztek össze.

Főzelméknek lenese került az asztalra. Édes barátom, bizonyára emlékszel rá, hogy jogászkorombeli első szerelmem akkor kapta a halálos döfést, mikor háziasszonyunk — a pisze Janka mamája — a legelső lenesét tette az asztalra.

Letettem a kanalat. Pista hasonlóképen.

Az anyósom megszólalt és — oh rémület — a negyedik toka körvonalai is ki-domborodtak.

— Jó lesz, ha esznek, mert estére hideg vacsorát kapnak Pistával.

A számár türelmes állat, mégis rug. A galambnak nincs epéje, mégse eszik lenesét. Felfortyantam.

— Hát azután miért?

— Mert nem leszünk itthon.

— Kik?

— Én, Julia, Böske, Juli, a Sári szakácsné, a Terka szobalány.

— Hát hol a manóban lesznek? — kérdém epésen.

Anyósom oly lesújtó tekintetet vetett reám, hogy a lehető legkisebbre zsugorodtam össze.

— Női közgyűlés lesz, hogy megbeszéljük — mi szegény elnyomott nők — a módokat jogaink teljes kivására. Az anyósok nem tűrik tovább a rabszolga-láncokat — szavalt anyósom annyira hadonászva a kanállal, hogy a lenese-fröcsösök záporoként hullottak arcomra.

Ámulva néztem a feleségemre.

— Hát te is el vagy nyomva? — kérdém tőle.

— A feleségek helyzete türethetetlen — szavalt ő lelkesülten. Piszkos házimunkában töltik életüket. Szellemüket lenyűgözi a lealázó munka. A zsarnok férfiak maguknak követelnek minden jogot és a szegény elnyomott nőknek nem marad más, mint a nehéz kötelesség. Jogot a nőknek, zsarnok uraim. Jogot akarunk és azt ki is vivjük, akár tesszük önöknek, akár nem.

Anyósom üdvözült mosolylyal nézett a feleségemre s annyira bölingatott, hogy hamis hajfonata lerepült a fejéről és kolbász-ként nyújtzkodott végig a lenesés tányéron.

Pokoli ötletem támadt.

— Nemcsak jogot a nőknek, hanem igazi haját is az anyósoknak — rivaltam kendőmet lobogtatva.

Anyósom elvörösödött egész a negyedik tokjáig. Lehet, hogy beljebb is, de azt már nem láthattam.

— Le a szemtelen férfiakkal. Azért is kivivjuk jogainkat. Utánam szegény elgyöttrött nők — rikoltozta és vukliját zászlóként lobogtatva, kivágtatott a szobából. Az egész női sereg utána.

Mi Pistával elszomorodva néztünk össze. Éreztük mindketten, hogy árvák vagyunk. Kivonultunk az élőkamrába és füstölt sonkával nyomtuk el a bensőnkől eltörő gyötrelmes előérzetet.

A további fejleményeket tudodra adom. Most pedig jobb éjszakát, mint nekem lesz.

Ölel barátod:

Kovács Dénes.

kerülését, mikor is minden valószínűség szerint az árak emelkedése lesz várható.

Teljes bizonyossággal az árak ezen kedvező alakulását kilátásba helyezni nincs módunkban; de minden valószínűség arra mutat, hogy ha az elkerülhetetlennek látszó áremelkedés nem is következne be, a csekélyebb mennyiségben piacra kerülő tengeri legalább a jelenlegi árak színvonalát nem lesz képes leszállítani. A néhány heti várakozás tehát veszteséggel alig járhat, esetleg azonban előnyös lehet.

A. R.

A belga veteményes kerten át.

— Pekár Gyula előadása. —

Tartotta folyó évi március hó 19-én a zombori szabad liceum telolvasó estéjén.

A belga vonat sietve rohog tova velünk Brugesön és Gandon át Anvers felé... Ahogy Ostendét elhagyjuk s a tengerparti sivatag után az első fasorok megjelennek, esodálkozva vesszük észre, hogy e fák derekai és koronái az északi tenger viharainak nyomása alatt mind befelé hajolnak a szárazföld felé. Mintha örökkön egyre menekülnének az elől a fagyos szél elől... Még pár pillanat s egyszerre aztán úgy érezzük, egy aggodalmas gondossággal művelt veteményes kert kellő közepén megyünk át. Hiába lessük, mikor jutunk ki belőle s látunk végre szabad természetet: ebből a kertből majd csak akkor kerülünk ki, ha a belga határt elhagyjuk. Csudálatos ország ez. Általán „kertnek” nevezik Belgiumot, én azonban tovább megyek s azt állítom, hogy nemsokára úgy be fogják már építeni ezt a kertet, hogy lassankint egy fullasztó gyárváros lesz az egész országból. A vonat nyílt pályán is örökösön gyártelepek és házak között jár. Alig van már köz a városok közt; észrevétlen egymásba folynak azok és sohase lehet tudni, egyik hol végződik s a másik hol kezdődik... Minden porszeme gondosan ki van használva a földnek. Oly kevéssé „szabad” itt már a természet, úgy agyon van civilizálva, hogy az ember szinte keresi felette az üvegházi fedelet. Valóságos „szalon”-szántóföldecskéik ezek a pontosan kimért kis táblák a mi alföldi szilaj buzatengerünkhöz képest... Minden szűken van itt. S ez az, ami épp oly nyomasztólag hat a szabad, nyílt természethez szokott idegen emberre. Olyasmit érzünk, hogy nincs elég levegő, hogy megfulunk... Hát tényleg sok itt az ember. Ezt érezte Lipót király is, mikor saját pénzén megvette magának a Kongó-államot s oda igyekezett kitelepíteni alattvalóit. Halála esetére a belga államra száll ez az afrikai ország, de a belgák nem nagyon sokat remélnek a gyilkos éghajlatu gyarmattól.

Ahogy a vonat tovaröpít e tulkultivált föld egyhangu tájain, önkénytelen azt kérdelem magamtól: hogy lehetett ez a Belgium ezzé a veteményes kertté? Ha vannak csudák a történelmi fejlődésben, úgy bizonyára ez az s az ember alig tudja megtalálni a nyitját.

Vannak országok, melyeket már természeti elhatárolásuk is egységes nemzeti országoknak szánt. Ilyen országoknak szánt tipikus földdarabok p. o. Olaszország, Magyarország, Spanyolország, Anglia és Franciaország is... Hogy a természetes határok mily sajátos szimbolizmust ojtanak bele a népbe,

azt nem szükséges külön kiemelni; annyi bizonyos, hogy egy nép nagyobb elszántsággal fogja megvédeni országát, ha az természetes határokkal van körülvéve, mintha valami örökké bizonytalan eszmei vonal választja el szomszédaitól. Ámde a természet szeszélyes és nem mindenütt kanyarított ki az emberek számára természetes határokkal ellátott országtervezeteket. Sőt néhol mintha határozottan gondoskodni akart volna, — néhol mintha szántszándékosan teremtett volna afféle „bizonytalan” földdarabokat, melyeknek nincsenek semmiféle elhatárolásai s melyek csak arra látszanak teremtetni, hogy a köröskörül leselkedő nemzetek századokon át milliók vérért hasztalan ontsák a mostoha jószág birtokáért... Ilyen országok közötti maradék földszelvénynek tetszik nekem Belgium, mely századokon át véres lapdája volt annyi nép fenekedő hódító dühének s mely annál jobban kisiklott kezeik közül, mentől véresebbre vált... Nincs Európában „ideiglenebb” természetű földdarab ennél. Az egész történeten át országutja volt a hadakozó nemzeteknek. Nincs és sohasem is volt egészen egységes lakófaja. A népvándorlás forrongásai alatt az átvonuló hatalmasabb törzsek közül egyik sem állapodott meg rajta: e hatalmasabb törzsek mind valami jobbat kerestek nála, épp azokat a bizonyos, természetű is országoknak való területeket, amelyekről az imént szóltunk. A mai Belgium helyén törmelék germánfajok verődtek össze. Mikor aztán megoszlott Európa az új nemzetek közt s a hódítók a maradék földekre is szemet vetettek, akkor elkezdődött a vereség ezért a területért is. S akkor lett — amint a belgák szomorúan szeretik mondani — Belgium „Európa csataterévé.”

Azóta, Nagy Károlytól Napoleonig, fejedelmek, királyok és császárok jöttek és mentek, győztek és vesztek ezen a veszedelmes földön. Kevés maradt meg hosszabb-rövidebb ideig ebben az „ideiglenes” országban, állandóan pedig egyik sem... Ha visszapillantunk a középkor éjszakájába, örök csata lángjától rémes az Belgium felett s az ütközetek tűzvészében félelmes árnyakként látjuk tovaszáguldani a sok hódítót a századokon át. Csudás allegorikus árnyképek, melyek a történelem bábszínházában szomorúan bizonyítják, hogy minden hiuság a földön, a nagy gyermekek véres játéka, csak úgy, mint a kicsinyek katonásdjaja... De nézzük a felvonulást. A vad germán harcok medvebőrös és bikaszarvas sisakjai után a Nagy Károly aranykocsija tűnik fel. Szinte byzantin merevséggel ül az óriás császár ökröktől vont fejedelmi kocsiján, csupa arany rajta minden, hosszú talárja, kardja, jogara és kezében tartott aranyalmája, csak profétái hosszú szakállá fehér, csak azt lengeti még a századokon át is a csaták s a legendák szele... Felséges csend marad a lépte nyomán, — de vihar előtti fojtott csönd ez. Pillanat múlva összedől óriási birodalma s dühöngő harcok árnyai feketitik el a teret. A flandriai grófok, a Balduinok és utódaik bontakoznak ki a tömegből s száguldanak tova. Keleties köpenyűk alatt a keresztetek vörös keresztje fest páncélingükön s dus fürteiken a jeruzsálemi királyság arany töviskoronája diszlik. Tova tűnnek ők is a századok éjszakájában... Egy talpig vasas, kérépeltetlenül dacos arcélű herceg rohog elő az anno 1400 legfantasztikusabb lovagi diszében. Burgundi bíborfővege karimáján belül kis fejedelmi aranykorona fénylik s kezében a lángfolyású óriási kard...

Lova mint valami fekete rém toporzékol földig érő, rojtos és cimeres hadiszoknyája alatt. Merész Károly ez, a tragikus Charles le Téméraire, ez a tipikus lovagkori hős, aki nagyot álmódott: Burgundia királyságát s aki mindent elvesztett azzal a gyáva, de rókaravasz XI. Lajossal szemben... Vér folyik a nyomában mindenütt s ő utána éri az első nagy szegény Belgiumot. Eddig csak a legközelebbi szomszédok dulták az „ideiglenes” ország földjét, most a Merész Károly leányának a révén, ennek az unokája, V. Károly ránt kardot éjszak felé. A rettegett spanyolok, Alba herceg, Spinola és Don Juan de Austria jelennek meg Brüsszelben és Antwerpenben. Nagy sombrero profiljaik félelmesek az inkvizíció máglyafényénél. Egmont és Horn fejei hullanak le lábaikhoz... Most esik Belgium végképp az idegenek martalékául. A mai közlekedési eszközökkel elképzelhetjük, hogy egy ország a föld tulsó részén fekvő tartományát is jól elkörmányozza, de rejtély marad előttünk, hogy a Fülöpök korában egy északi ország hogy sülyedhetett annyira, hogy Franciaországon keresztül kormányoztassa magát a messze Madridból!... Változik aztán a kép. A spanyolokat a pármái hercegnő s az osztrák főhercegek követik. Az alatt azonban megmozdul odalent XIV. Lajos. Ott, ahol idáig talpig vasas rittek ütköztek, most a napkirály nagy parókás és csipkés marsalljai száguldanak által. Marlboroughval verekszik végig az egész országot s égetik fel Belgiumot. Most kezdik megszokni a szomszédok, hogy csatáikkal ne a maguk földjét pusztítsák, hanem a semleges küzdternek kínálkozó Belgiumot.

A XVIII. században éri el a szerencsétlen országot a legnagyobb megrázkóztató. Most már nem is Spanyolországból, hanem még messzebből, Bécsből kormányozzák. De már érzik a francia forradalom szele. II. József még idejében szeretné elcsereálni németalföldi tartományát Bajorországgá... Egyszerre aztán lángra kap a szabadság Párisban s a határon megjelennek a „pokoli brigád” kokárdás, rongyos gránátosai. Ismét ott Belgiumban vivják meg az első köztársaság legdiadalmasabb ütközeteit. Vér folyik, sok vér s a felszabadult ország csak hogy bele nem ful ebbe a vértengerbe. Volt hát Belgium a századokon át frank, burgundi, német, spanyol, osztrák s most a század hajnalán ismét franciává válik. És császárral kezdődik megpróbáltatásainak története és császárral is végződik. Most jelenik meg térein marengói veteránjai élén Napoleon, hogy miután husz év alatt meghódította az egész világot, itt fizesse meg adóját a fátumnak ezen a végzetes földön, mely századok óta ugyszólván már hivatalos tanujává vált az emberi dicsőségek elmulásának. Brüsszel alatt, hol az angol turisták most is oly lelkesen nézik meg az igénytelen majort, az oroszlánál ékes óriási földst s a hősök emlékoszlopait, — gárdavadásai igénytelen zöld frakkjában ott lépett a császár utoljára a világ szinpadára. Onnan a dombtetőről leste a Grouchy tábornok érkezését azok alatt a nehéz percek alatt, — mint a Merész Károly brugesi sirirata mondja — Fortune luy tourna doz: a szerencse hátat fordított neki... És most a hódítók elvonulásának ez allegorikus színjátékát a medvebőrösüvegű marengói gárda utolsó rohamával fejezzük be, mely csak annyit mondott az angolokra, hogy „sokan vannak!...” s meghalt, de meg nem adta magát. Egy szép júniusi napon történt

ez s egy idillien békés tájon, melyre csak a neve borít örökösen komor viharfellegeket, — ez a név, hogy: Waterloo...

Nos, nagyjában szólva, azon a juniusi napon fejeződött be Belgium megpróbáltatásának a története. Kimerültek a hódítók, kieresztették ernyedte kezeikből a zsákmányt, melyen nem tudtak megosztani... s az a vegyes faj, melyet tán csak a szenvedés tudott úgy összeforrasztani, végre talpra állhatott mint egy nemzet. Százados néptelensége után nevet is vehetett fel, ezt a nevet, hogy: Belgium... Persze, sok vér folyt és sok forradalom dühöngött, amíg az új nemzet berendezkedett otthonában, de hát végre mégis berendezkedett. Állami staffirungjához a szokott módon koronát is rendelt, sőt királyt is szerzett ennek a koronának az európai fejedelem-készlet állástalan rezervájából. Egy igen derék jó királyt, I. Leopoldot... Ha van nemzet, mely igazán megérdemli ez ártatlan monarchikus örömeiket, úgy bizonyára a belga az s a fenekedő népek, melyek annyi századon át nem tudtak megosztani rajta, szívből gratuláltak is, új és szerény, de hát mégis autentikus királyságához. Sőt annyira udvariasak voltak, hogy biztosították, miszerint nem lesz bántódása...

(Folyt. köv.)

H i r e k.

Államsegély. A földmívelésügyi miniszter Latinovits Pál főispán közbenjárására a csávolyi, hajmoki és csonoplyai tejszövetkezetek részére berendezési költségeiknek részbeni fedezésére 500—500 korona államsegélyt engedélyezett.

Purim. Izraelita polgártársaink kedden, március 21-én ünnepelték a purimot, mely ünnepnek, mint ismeretes, az a történeti esemény az alapja, hogy a hatalmas Ahasverus király gonosz tanácsadója, Haman, megharagudott a király feleségére, a szépséges Eszterre, aki zsidó volt s haragjában a zsidók kiirtását vette tervbe. Ahasverus azonban neszét vette a dolognak és elrendelte, hogy a zsidók öljék meg azokat, akik rájuk törnek. Így is történt. A zsidók mintegy hatvanezer embert fölkoncoltak, vagyonukat pedig zsákmányul ejtették. Az utána való napon a zsidók nagy örömmünnepet ültek s ajándékokat küldöttek egymásnak. Ez az ajándékozás nagyrészt még ma is divik és sehlahomosz a neve. A tehetősebb zsidó családok e napon nyílt házat tartanak s gazdagon megvendégelik azokat, akik őket fölkeresik. A purimot természetesen a templomban is megünnepelik.

Uj gőzfürdő. Most már csakugyan hisszük, hogy az ige testté lesz. A sokat hirdetett gőzfürdő ideája már nem idea többé, hanem határozott való. Megkezdtek már a munkálatokat, furják már az ártézi kutat a Tárcazy-féle telken.

Jégeső. Különös természeti látványosságnak voltak szemtanúi a zomboriak e hó 20-án. Ugyanis hétfőn d. u. 1 órakor sűrű feketés szürke felhők közeledtek városunk fölé s nemsokára megereedt oly hatalmas záporosó, mely július hónapba is beillett volna, később jéggel vegyest hullott le az áldás. A tomboló vihar jó félórát tartott és szétkergette a még itt időző vásárosokat.

Uj gyógyszerár a megyében. Zappé Béla gyógyszerész Ópalánkán legközelebb belügyminiszteri engedéllyel új gyógyszerárt nyit.

Halálozás. Kuzsanits Demeter, ki lapunk könyvnyomdájában is hosszabb ideig munkálkodott, folyó hó 22-én Budapesten hosszas szenvedés után ifjú életének 30-ik évében megvált a földi szenvedésektől.

Uj politikai napilap. Baján „Bajai Független Néplap” cím alatt új politikai napilap indul meg. Felelős szerkesztője dr. Szirmai Vidor lesz, ki a „B. F. M.” szerkesztésétől megvált. Baja városának ez lesz az első napilapja.

Az Uránia színház előadásai.

Holnap kezdi meg városunkban két évi szünet után az Uránia három napra terjedő előadásainak sorozatát. Az előjelekből ítélve, telt házak fogják az egyes darabokat végignézni. Ezt az érdeklődést az Uránia meg is érdemli, mert olyan darabokat mutat be a közönségnek, amelyek mindenféle tekintetben megfelelnek a várakozásnak. Kérdezték sokan: a három darab közül melyik a legérdekesebb, melyiket legérdemesebb megnézni? Ezekre a kérdésekre másképp nem felelhetünk, mint: tessék mind a hármát megnézni! Valóban választani nagyon nehéz, annyira élvezetes mind a három darab. Ott van mindjárt az első előadás: A modern asszony. Szerzője Ráth István, nem ismeretlen a zombori közönség előtt. Két évvel ezelőtt az Urániában az Angol élet-tel már egy kellemes estét szerzett nekünk s hogy a mostani est talán még kellemesebb lesz, arra elég csak annyit mondanunk, hogy A modern asszonyt Budapesten állandóan telt ház előtt adták s az Urániának még ma is kassza-darabja. A szerző három felvonáson keresztül rendkívül érdekesen végig vezet a női nem fejlődésén. Bemutatja a nőt mint a férfi rabszolgáját; majd küzdelmét a férfi ellen: mint igyekszik egyenjogúságot szerezni s minden téren: egyetemen, gyárakban, sportban versenyre kel a férfivel. Az egyenjogúsággal azonban nem elégszik meg, hanem uralkodni vágyik s ezt el is éri a szalonokban. Itt van a modern asszony valódi világa, itt igazi uralkodó, de csak a szoba küszöbéig: ott már — anyává változik. — Az Éjféli nap országát ugyancsak Ráth István írta. Vannak városunkban többen, akik már jártak Norvégia tüneményes szépségű vidékein, taposták a Nord-Cap havát s a Spitzbergákon gyönyörködtek az éjféli napban. Hát ezek viszontlátják azokat a feledhetetlen természeti szépségeket: a fjordokat, a vizeséseket, a hatalmas sziklákat és sziklakapukat. Viszontlátják a szöke szépségeket; meglátják a Wikingek unokáit nehéz munkában és vidám szórakozás közben. Akik pedig még nem jártak arra, azok előtt egészen új világ nyílik meg: a félévig tartó nappalnak és a félévig tartó éjszakának világa. — A harmadik előadás már aktuális voltánál fogva is rendkívül érdekes. Bemutatja a fehér cár hatalmas birodalmának gyöngyét, a Fekete tenger mellékét: Az orosz Rivierát és a Kaukázust. Írója Csudáky Bertalan, aki kitünő ismerője Oroszországnak s már többször hosszabb ideig tartózkodott künn, élénk színekben mutatja be azokat a hatalmas városokat: Odessát, Szebasztopol, Bachesiszárját, amelyek a tengerpart mentén fekszenek s melyek közül Szebasztopol az oroszok egyik legnagyobb hadikikötője. Bemutatja a tengerpart szépségeit, a Kaukázus fürdőtelepeit, vadregényes vidékeit, férfi és női típusait, a mindenfelé található ősi emlékeket s a tűzmadók országát: a petróleum hazáját. Lesz alkalma a közönségnek az orosz szárazföldi hadsereggel és a haditengerészettel is megismerkednie. Hiszük, hogy a közönség e darabok végignézésével nemcsak tanulságos, hanem egyszerűen élvezetes estéket is szerez magának. Az Uránia előadásaira jegyek előre válthatók Schön Adolf könyvkereskedésében és az előadások napján este 7 órától a színházi pénztárnál. A Schön-féle könyvkereskedés az ünnep miatt szombaton csak d. u. 5 óráig és vasárnap d. e. 10 óráig lesz nyitva.

Tisztújító közgyűlés.

A „Zombori Ügyvéd-Egylet” f. hó 22-én tartotta XX. évi rendes tisztújító közgyűlését. A választás eredménye a következő: Elnök Vértési Károly, alelnök dr. Lallosevits János, titkár dr. Pataj Sándor, pénztáros dr. Buják József. Választmány: dr. Bruck Ármán, dr. Dimitrievits Bránkó, Henneberg Sándor, dr. Czeisel Lajos József, dr. Guttmann Zsigmond, dr. Mayer Nándor, Pribil Ernő. Számvizsgálók: dr. Scheer Ármán, dr. Hirmann Ferenc, dr. Bikár Vojin. A közgyűlést társas vacsora követte, amely alkalommal sok vidorhangu felköszöntő hangzott el, ünnepelve a megválasztott tisztikart.

Kivándorlás a megyéből.

Egyre nagyobb mérvet ölt a kivándorlás Bács-megyéből. E héten Sztapárról és Bácsordasról 30—40 munkabíró férfi vándorolt ki. Azt mondják kivándorlási ügynökök és csábítják a népet a haza itthagására. A rendőrségnek éber figyelemmel kellene kísérni e gaz ügynökök működését, kik a hajóstársaságok részéről busás provizóiban részesülnek. Majdnem mind Bréma felé veszi útját, Fiume kikeresésével.

Burgonya vetőmag kedvezményes árban való szállítása.

Ugy a burgonya vetőmag, mint az élelmezési célra szolgáló burgonya nagy hiánya miatt egyrészt ezen a mezőgazdaság és közéleti szemponjtól egyaránt fontos termény ez évi termésének biztosítása céljából, de másrészt a mult évbéli amugy is mostoha gazdasági viszonyok folytán előállott élelem szükségnek enyhítése céljából is elhatározta a földmívelésügyi miniszter, hogy az általa beszerzett burgonya készletet a szükségben szenvedő gazdaközönség részére kedvezményes árban (métermázsánként 5 kor. 50 fill.) rendelkezésére boesájtja. Latinovits Pál főispán közbenjárására Bács-Bodrog vármegye községei és kisbirtokosai is részesültek e kedvezményben és pedig: Zenta város 300 mm., Mozsor község 100, Okér 300, Tiszakálmánfalva 500, Ujverbász 300, Szeitz Ferenc és társai futaki lakosok 200, Ópalánkai földmívelők szövetkezte 100, Alsókabol 100, Omoravica 300, Nádálja 200, Szilágyi 200, Felsőkabol 100, földmívelők szövetkezte Futak 100, Sajkáslak 175, Militics 100, Csantavér 300, Bácsstopolya 400 és Magyarkanizsa község 300 mm.

Utazási ösztöndíj fiatal iparosok részére. A szegedi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi miniszter az összes kereskedelmi és iparkamarák területeire nézve egy-egy hatszáz koronát tevő iparosösztöndíjat rendszeresített. A szegedi kereskedelmi és iparkamara a maga kerületére nézve most hirdeti a pályázatot. A pályázaton résztvehetnek a szegedi kereskedelmi és iparkamara kerületében (Szeged, Szabadka, Hódmezővásárhely, Ujvidék, Zombor, Baja, Szentes és Zenta városok, továbbá Bács-Bodrog és Csongrád vármegyék területén) született, vagy ott illetőséggel bíró fiatal iparosok, vagy iparossegédek, akik magukat szakmájukban tovább képezni óhajtják. A kérvények ez évi május hó 1. napjáig nyújtandók be a szegedi kereskedelmi és iparkamarához. A folyamodó által hiteles okmányok bemutatása mellett igazolandó illetve bejelentendő: születési illetve illetőségi helye, jelenlegi lakhelye, családi és vagyoni viszonyai, foglalkozása, előképzettsége, nyelvismeretei, erkölcsi magaviselete, esetleges tanulmányai, az általa esetleg elnyert kitüntetések és végül az ösztöndíj elnyerése esetén teendő utazás iránya, valamint az is, vajjon az illető katonai kötelezettségének eleget tett-e már és vajjon biztosítva van-e előre is egy megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való alkalmaztatása, esetleg valamely külföldi szakiskolába leendő felvétele. Megjegyzni a kamara, hogy az ösztöndíj nyertesének kötelezettséget kell vállalnia az iránt, hogy — az ösztöndíj különbeni visszafizetésének terhe alatt — vissza fog térni hazájába és külföldön szerzett ismereteit itt fogja értékesíteni. Azok, akik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, vagy az alól felmentve nincsenek, az

ösztöndijra nem számíthatnak. A kiskorúakért atyjuknak vagy gyámjuknak kell kezességet vállalniok a fenti kötelezettség betartása tekintetében.

Tanulók sztrájkja. Ujvidékről írják a következő érdekes esetet: A szerb főgimnázium VIII. osztályának tanulói két nap óta nem látogatják az előadásokat s nem is hajlandók mindaddig látogatni, míg egy társuk, ki többi tanulóitársait állítólag alaptalanul rágalmozta, az intézetből el nem távolíttatik.

Kereskedelmi és iparkamarai ülés. A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1905. évi március 27-én délután 2 órakor a kamarai székház termében teljes ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. 2. Elnöki jelentések. 3. Titkári jelentés az iroda tevékenységéről. 4. Interpellációk és indítványok. 5. A kereskedelemügyi miniszter ur 53346. 1904. sz. leirata 600 koronás ipari ösztöndíjak alapításáról. 6. A kereskedelemügyi miniszter ur 70423. sz. leirata az ipari munkások állami jutalmazása ügyében. 7. A kereskedelemügyi miniszter ur 71552. számú leiratával véleményt kíván a katonai szükségletek beszerzésénél alkalmazott szabályok revíziója tárgyában. 8. A kereskedelemügyi miniszter ur 2411. számú leirata, melylyel véleményt kíván Szabadka város mérlegelési díjszabásáról. 9. A kereskedelemügyi miniszter ur 8047. sz. leirata Ujvidék város vásárrendtartási szabályrendeletéről adandó véleményért. 10. A kereskedelemügyi miniszter ur 10610. számú leirata az egyes ipari és kereskedelmi foglalkozások munkaidejének adataiért. 11. A kereskedelemügyi miniszter ur 11866. számú leiratával véleményt kíván Szentes városnak az ásványvízfogyasztás megadóztatásáról alkotott szabályrendelet tárgyában. 12. A Máv. igazgatóságának átirata a tengerentúli forgalomban életbeléptetendő új vasúti tarifa ügyében. 13. Szeged város tanácsa véleményt kér a szegedi zálogüzletek zálogdíjainak leszállítása ügyében. 14. Szeged város tanácsának átirata a Boszorkánysziget melletti tisztai csolnak átjáró díjszabályzatának véleményezésére. 15. Szeged város tanácsa egy napipiaci árusításra engedélyt kérő folyamodást küld véleményezésre. 16. Hódmezővásárhely város rendőrkapitányi hivatala véleményt kér két ipari kihágás ügyében. 17. A topolyai szolgabírói hivatal átirata a bácsfeketehegyi ipartestület megalakítása ügyében. 18. A magyar fővárosi malomegyesület és a vidéki malomiparosok országos egyesülete közös átirata a dalmáciai liszt kivitelünk védelme érdekében tett fölterjesztésének pártolásaért. 19. A kassai kamara kétrendbeli átirata a fogyasztási szövetkezetek adóztatása ügyében tett fölterjesztéseinek pártolásaért. 20. Az ujvidéki magánhivatalnokok és kereskedelmi alkalmazottak egyesülete az esti tanfolyamának fönntartására segélyt kér. 21. Szeged város tanácsának átirata a Wodianer alapítványi segélyek elosztásának véleményezésére. 22. A szegedi állami ipari szakiskola felügyelőbizottságába két tag választása. 23. A szegedi kir. törvényszéknél betöltendő három ülnökségre tagok kijelölése.

Elhunyt katona. Csapó Antal, aki Szegeden a 46. gyalogezrednél töltötte a katonai idejét, folyó évi március hó 21-én hosszas betegség után a csapatkórházban meghalt. Az elhunyt katona Óbecse segédkapitányának a gyermeke volt.

Meghosszabbított vasúti engedélyk. A kereskedelmi miniszter a m. kir. államvasutak szabadka—dáljai vonalának Gombos állomásából kiágazólag Ráemilitics, Hódság, Lality, Pivnica és Deszpotszentiván községek belterületén át Hódságnál a baja—zombor—ujvidéki helyi érdekű vasútnak, Deszpotszentivánál pedig a hegyes—feketehegy—palánkai helyi érdekű vasút átszelésével s innen folytatólag Ósövé és Ujsövé, valamint Ókér községek belterületén át a m. kir. államvasutak szabadka—zimonyi vonalának átszelésével Temerinig, illetve a nevezett község belterületén át az Óbecse—ujvidék—titeli helyi érdekű vasút Temerin állomásáig adott vasúti előmunkálati engedély érvényét 1 évvel meghosszabbította.

Kiállítás Pancsován. A folyó évből augusztus 15-étől szeptember 15-ig Pancsován megtartandó ipar- és mezőgazdasági kiállítás s az azzal kapcsolatosan rendezendő állat- és országos jellegű baromfi kiállítás előkészítő munkálatai serényen folynak. Az érdeklődés a kiállítás iránt nemesak a kiállítás körzetben nyilvánul napról-napra jobban, hanem az ország minden vidékéről, sőt még a külföldről is.

Subát lopott. Erdős János, aki az ujvidéki rendőrségnek régóta ismert alakja, a legutóbb megtartott ujvidéki országos vásár alkalmával — tekintettel a még folyton tartó hidegre — azon ábrándozott, mikép tehetne szert egy melegítő subára. De nem sokáig kellett az édes álmok karjaiban ringatódnia, mert az alkalom egyszerre meg is lett. Egy merész elhatározás és csakhamar érezte a suba édes melegét. Ugyanis Szaszko István temerini lakos volt az áldozat, ki kocsija őrizetét kis leányára bízván, dolgait ment végezni; Erdős János a kis leányt valami ürügy alatt atyja után küldte s ezalatt a kocsiról a subát ellopva, a vásárból távozott. Nem sokáig élvezhette a suba melegét, mert Szaszko egy ismerőse, ki a lopásról már tudott, a vásár utcában felismerte Erdőst és a rendőrségnek adta át. És most ott ábrándozik a suba édes melegéről a rendőrség börtönében.

Az aranypénzforgalom. Ausztriában és Magyarországon a mindennapi forgalomban az aranypénzek csak a legújabb idők óta képezik a fizetés tárgyait. Azonban nálunk csak nehezen tudnak átmenni az általános pénzforgalomba. Pedig a jegybank 86 percentes aranyfedezete oly nagy, hogy az semmiképp sem fogja azt befolyásolni. Az aranyból vert 20 és 10 koronások összege ma meghaladja a 1050 millió koronát; ebből visszakerült a bank pénztárához február közepéig 210 millió korona, mindamellett a tényleges forgalom sokkal kisebb, mivel a maradékból levonandó a külföldre szállított és a beolvastott aranyok összege is. Az aranypénzek kiadásának kezdete óta vagyis 1901. szeptember elseje óta a forgalomba jutott arany 70 százaléka visszakerült a jegybank pénztárába.

A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az idén hat időszakos tanfolyam tartatik, melynek célja, hogy az azon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák. A tanfolyamok beosztása a következő: május 1—21. földmives kigazdák, május 22-től június 11-ig erdőőrök, június 15—28-ig lelkészek, július 1—21. és július 24-től augusztus 13-ig néptanítók, végre augusztus 18—31-ig nők számára. A hallgatók a tanfolyam tartama alatt díjtalanul részesülnek ellátásban, a teljesen szegénysorsúak ezenkívül feláru vasúti menetjegy kedvezményben is részesülnek. A tanfolyamon résztvevni szándékozókknak 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványa, felettes hatóságuk útján, a földművelésügyi miniszteriumhoz címezve adandók be.

Városi ügyek.

Az 1904. évi zárszámadás. A városi számvevőség elkészítette az 1904. évi zárszámadást, melynek mérlege szerint a bevétel 851,755 kor. 42 fillért, a kiadás pedig 847,557 kor. 46 fillért tesz ki és így az elmúlt év 4197 kor. 96 fillér fölösleggel záródott le. A vagyonleltár szerint pedig a város tartozásainak levonásával 4,028,557 kor. 42 fillért tesz ki a város tiszta vagyona. A közelesi alap 69 kor. 53 fillér fölösleggel záródott, a városi nyugdíjalap kiadása 38,041 kor. 40 fillért tett ki, a városi közúti zárszámadása szerint a bevétel 469,888 kor. 34 fillér, a kiadás pedig 466,487 kor. 50 fillér volt és így a város törvényhatósági közutainak zárszámadása 3400 kor. 84 fillér fölösleggel záródott. Az 50%-os városi pótdadó címén összesen 197,733 kor. 78 fillér folyt be.

Arlejtési hirdetmény. Zombor szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a városi kórház és szegényház részére szükséges fehérneműk és lábbelik beszerzése céljából folyó évi április hó 15-én

d. e. 9 órakor a városháza tanácstermében nyilvános szóbeli és írásbeli árlejtési tart. amelyre az érdekeltek meghivatnak. Az árlejtési feltételek és a szállítandó tárgyak mintái a számvevőségnél betekintheők.

Különfélék.

A nátha gyógyítása. Dr. Dunbar, a hamburgi „Hygienische Institut“ igazgatója a legutóbbi német balneológiai kongresszuson az u. n. szénanátháról tartott felolvasást, melynek ellenszerét már évek óta keresi. A szénanátha az a formája a náthának, mely különféle növények porodáinak a beszívása folytán keletkezik. Vannak emberek, kik a nátha e faja iránt nagy fogékonysággal bírnak s mihelyest a tavasz virágai nyílni kezdenek, náthát, szem- és légesőkatarrhust kapnak. Dunbar azt állítja, hogy ezt a náthát nem a belélegzett porodák mechanikai ingere idézi elő, hanem a bennük lévő mérge. E szénanátha-mérgek állapotba beoltása által a pollantin nevű ellenmérget nyerte, melytől a szénanátha gyorsan gyógyul. Nem veszedelmes nátha, de kinos s néha két hónapig is eltart. — U.

A mesterséges gyémántról.

A nehéz probléma a mesterséges gyémánt előállításának titka, melyen elmúlt századok tudós kutatói oly hiába fáradoztak, meg van oldva, persze így képzelik csak legújban a vegyészek. Mesterséges uton való előállításának titka régen foglalkoztatja az emberiséget, de sikertelenül, hisz már a legrégebb görög íróknál is találkozunk vele és Pliniusz már hatféle gyémántot ismer. Tudományosan először Newton foglalkozott vele, ki 1617-ben a gyémánt nagy fénytöréséből következtette, hogy eléghető; és föltevése valóban bizonyult, hiszen Cosmos nagyherceg rendeletére Targioni tudós óriási gömbtükrök gyújtópontjában vakító fényel elégetett egy remek gyémántot. Hogy széntartalmu test, azt Dudy kémikus is bebizonyította, de hogy tisztán csak szénből áll, arról Lavoisier francia tudós győződött meg, ki a gyémántot elégetve, szénsavvázt kapott. Vannak tudósok, kik a gyémántot csepfolyósított szénsavból tartják képződöttnek és ezen az alapon dolgozva, mutattak föl némi sikert. Így Magnes angol ékszerész és dr. Fabinyi kolozsvári egyetemi tanár cseppfolyósított szénsavon elektromos szikrát átültetve, két-háromszáz légkörű nyomás alatt a platina-dróton gyémánt-kristályokat. Lehetetlenre vállalkozott és nagy sikert aratott. Henry Moissan kémikus elektromos kemence útján már régebben foglalkozik drágakő előállításával, most a gyémánt előállításával csak öregbítette hírnevét. De e kísérletek irtózatossá drágák és csak igen apró köveket lehet előállítani, emel-fogva a rendes szükségleteket még mindig a gyémántbányák fedezik. De a régi híres indiai gyémántbányák kezdenek kimerülni és a régi híres golkondai gyémántbányában, ahol már 1622-ben harmincezer munkás dolgozott, megszűnt a munka. Hasonlót mondhatunk a híres afrikai bányákról is, honnan a világ első gyémántjai kerültek ki. Ezért fontos Moissan kémikus találmánya és egészen illik a francia akadémiai méltóságához, hogy a gyémánt előállításának titkával megajándékozza a világot.

Vérrokonok közti házasság.

Hogy a vérrokonok közötti házasság a jövőben nemzedékre nem üdvös dolog, azt már számtalan tudományos könyvben bizonyították. Mindig voltak olyan tudósok, kik példákkal, tapasztalataikkal ellene szóltak, viszont olyanok, kik mindemez aggodalmat nevetségesnek találták. Napjainkban a törvény egyenesen tiltja a közeli rokonok közti házasságot, pedig az ily házasság eredete még a régi egyiptomi kasztrendszerben van, mikor egyik kasztból a másikba soha sem léphetett senki, ahol tehát csak egymás között házassághozhattak. Ezt a szokást a régi zsidók hozták magukkal, de mindenütt a földön elszéledve, alkalmazkodni tudó természetükkel, csakhamar eljuttették. Csodálatos azonban, hogy az állam, mely egyáltalán nem törődik azzal, hogy testileg vagy szellemileg nem ép emberek egybekeljenek, épp a rokonok közötti házassá-

ságot törvénybe ütközőnek tartja, az egyház példájára, holott manapság bebizonyított dolog, hogy feltéve, hogy egészséges emberekről van szó, a rokonok közti házasság nem sátnítja a jövőndő nemzedéket. — B. H.

Művészet — Irodalom.

Hollósi István költeményei.

Hollósi István, kinek több szép verse lapunk hasábjain is megjelent, s Én c. verskötetét, melyről a fővárosi kritika szép elismeréssel nyilatkozott, lapunk nyomdája állította ki: most új versgyűjteménnyel lép a nyilvánosság elé, melyből mai tárcánkban mutatványt közlünk. A nemes céllal kapcsolatos vállalkozást melegen ajánljuk az irodalom-kedvelők pártolásába. Fölhívása előfizetésre így szól: Alulírott válogatott és ujjakkal bővített verseimet szándékozom kiadni „Hollósi István költeményei” címen. Ebbe a most kiadandó kötetbe eddig írott verseimnek csak a legjava van fölveve. A kötet ez évi március hó végén fog megjelenni s ára 1 korona. A tiszta jövedelem a kaposvári ev. ref. templom építési alapjához csatolandó. Az előfizetési pénzek Csertán Márton ev. ref. lelkész urhoz küldendők (Kaposvár). Gyűjtők 6 gyűjtés után 1 tiszteletpéldányt kapnak. Hazafias üdvözléssel Hollósi István.

Az „Urambátyám” jubileuma.

Husz esztendő pályafutását ünnepli az „Urambátyám”, az egyetlen magyar társadalmi és családi élelap, melynek most jelent meg díszes köntösben és gazdag tartalommal az 1000-ik száma. A jubileum alkalmából előfizetőinek és olvasóinak kedves meglepetést szerzett a lap azzal, hogy a Mikszáth Kálmán és Bartók Lajos szerkesztésében 1886. január 3-án megjelent első számot újra lenyomatta, s a jubiléris 1000-ik számhoz mellékelte. Az 1-ső szám tele van Jankó János pompás rajzaival, s Mikszáth Kálmán egy krónikás adomát mesél el benne, az ünnepi számot pedig Jeney István gyönyörű rajzai díszítik s tele van válogatott, magyaros adomával és humoros verssel. A lap mostani szerkesztője és tulajdonosa: Erdélyi Zoltán, egyáltalában nagy gondot fordít a tartalom változatosságára és elevenségére, a kiadó „Pátria” nyomda pedig a kiállítás csinoságáért szavatol. Az „Urambátyám” előfizetési ára most is annyi, mint 20 év előtt: egész évre 16 korona. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, IX. Üllői-ut 25. szám alatt.

Az Olesó Könyvtár új füzetei.

Négy értékes füzetel gyarapodott legutóbb ez a Gyulai Pál jeles szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában megjelenő népszerű gyűjteményes vállalat. Az 1391—1393. sz. Arany János irodalomtörténeti jelentőségű két értekezését teszi könnyen hozzáférhetővé: A nemzeti versidomról és az asszonánéréről. Ára 60 fillér. Az 1388—1389. szám Macaulay két gyönyörű élet- és jellemrajzát közli Aszalay Gyula jeles fordításában. Goldsmith Olivér, a wakerfieldi lelkész szerzőjé az egyik, Bunyan Jánost, a XVII. század legnagyobb angol vallásos íróját, méltányolja a másik. Mind a kettő érdekes, tanulságos életpályá rajza és Macaulay legjelesebb essayi közül való. Ára 40 fillér. Az 1385—1387. szám Szigligeti egy drámáját közli olesó kiadásban: II. Rákóczi Ferenc fogságát. A Rákóczi esztendejében igen nagy aktualitása van Szigligeti e szép darabjának. Az 1394—1397. számú vaskos füzet (ára 80 fillér), Rousseau egyik leghíresebb munkájának jeles fordítása Bogdánfy Ödön tollából és jegyzeteivel: Az emberek közötti különbségek. Az Olesó Könyvtár eddig megjelent számainak teljes jegyzéke ingyen kapható minden könyvkereskedésben.

HIRDETÉSEK.

☛ Két alig használt

Meidinger-kályha

☛ központi (Central) fűtésre való

☛ eladó.

☛ Bővebbet ☛

☛ özv. Knézy Józsefnél Zombor

☛ Barát-utca. ☛ 3-1

Eladó jószágállomány.

A néhai **Kráhl József** bácsalmási földbirtokos hagyatékát képező

jószágállomány

mintegy **35 darab** saját nevelésű **ló** és **csikó** és **70 db. szarvasmarha** az örökösök elhatározásához képest **folyó hó 26-án vasárnap délelőtt 10 órakor Bácsalmáson (Józsefliget pusztá) a helyszínen nyilvánosan megtartandó önkéntes árverésen eladásra fog kerülni.**

404. szám.

1905.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye hódási járásbeli Militics községben lemondás folytán üresedésbe jött gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik.

Az állással egybekötött javadalom a községi pénztárból utólagosan havi egyenlő részletekben kifizetendő évi 480 korona készbénz, a ruházatot a megválasztandó rendőr, míg a felszerelést a község tartozik beszerezni.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy az érvényben levő rendőrségi szabályrendeletben előirt kellekkel igazolt kérvényeiket **1905. évi április hó 15-éig** eme előjárásnál annál is inkább nyujtsák be, mert későbbben beérkezendő kérvény figyelembe vétetni nem fog.

Megjegyeztetik, hogy kiszolgált csendőrök előnyben fognak részesülni. Militicsen, 1905. március 20-án.

Bene István, **Ditjő József,**
jegyző. 3-1 bíró.

Hirdetmény.

A Bácsalmási Takarékpénztár Részvénytársaság Bácsalmáson, egy emeletes szállodát — kávéházzal, étteremmel és megfelelő mellékhelyiségekkel — szándékozik építeni. Felhívja mindazokat, kik a kérdéses szállodát bérbe óhajtának venni, hogy a Bácsalmási Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatóságával szóval, vagy írásban érintkezésbe lépni sziveskedjenek. — Megjegyeztetik, hogy Bácsalmás a Szabadka—Baja és a halas—igyci vasutvonalak elágazó gócpontja. 3-2

222. szám.

1905

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti tek. kir. keresk. és váltó törvényszék 1903. évi 60377. számú végzése következtében dr. Pátkai Béla budapesti ügyvéd által képviselt Süss és Friedmann budapesti cég javára Brenner Márton ösziváci lakos ellen 320 kor. 22 fill. és járuléka erejéig 1903. évi augusztus hó 12 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1066 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szódavizgép, üvegek, butorok és 1 zongora nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró-ság 1905. évi V. 306/2 számú végzése folytán 320 kor. 22 fill. tőkekövetelés, ennek 1903. évi május hó 15. napjától járó 6% kamatai 1/3% váltódíj és eddig összesen 75 kor. 04 fillérből bíróság már megállapított költségek erejéig Öszivácson alperes lakásán leendő eszközzésére 1905. évi április hó 4-ik napjának délelőtti 9 1/2 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1905. évi március hó 20-án.

Cservenka Lajos,

kir. bir. végrehajtó.

88. szám.

bv. 1905.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódási kir. járásbíró-ság 1904 Sp. 394/7. számú végzése által dr. Jusits Elemér hódási ügyvéd által képviselt Lázity Bózsó liliomosi lakos javára ismeretlen tartózkodású Bielek István képviseletében dr. Scultéty Jenő ügyvéd hódási lakos kirendelt ügygondnok ellen 66 kor. tőke, ennek 1895. évi április hó 24-ik napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 132 kor. 36 fillér perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 650 koronára becsült egy 8 lőerejű Ruston, Proctor és társa-féle cséplőgép Bielek Istvánt megillető 1/3 ad része stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1905. V. 61/2. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Liliomoson Tatimirov Gaja féle házban leendő eszközzésére 1905. évi április hó 1-ső napjának délután 3 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódásán, 1905. március hó 18-án.

Váczy Janos,
kir. bir. végrehajtó.

ZOMBORI TAKARÉKPÉNZTÁR.

2737. szám.

Tkvi 1905

Hirdetmény.

Sajkásszentiván tagosított község telekkönyvi betétei az 1886. évi XXIX t. c., az 1889. évi XXXVIII., az 1891. évi XVI. t. c. és az 1897. évi 47532. sz. igazságügyminiszteri utasítás értelmében elkészülvén és a nyilvánosságnak — hivatkozással a 6587/1905. I. M. I. sz. rendeletre — átadtván, azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherterhelés átvitelének az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a és az 1897. évi 47532. I. M. sz. Utasítás 71. §-a 4. pontja s 83. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket *hat hónap alatt*, vagyis **1905. évi szeptember hó 30-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az a meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított kereset annak a harmadik szemelynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásaikat *hat hónap alatt*, vagyis **1905. évi szeptember hó 30-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk nem fog többé figyelembe vétetni;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartama által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat, vagy az 1886. XXIX. t. c. 12. §-a alapján történt felvétel esetén jogukat általában bármely irányban különösen a miatt is, mert valamelyik telekkönyvvezetlennel vélt, de tényleg más község telekkönyvébe felvett ingatlan a tényleges birtokos nevére *Sajkásszentiván* község betéteibe az 1886. XXIX. t. c. 12. §-a alapján tehermentesen felvételre (39813. I. M. 1899. sz. rendelet I. 5. pontja) sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felhatalmazást tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz *hat hónap alatt*, vagyis **1905. szeptember hó 30-ik napjáig** bezárólag nyújtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik szemelyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Végre ezennel közzététeik, hogy *Sajkásszentiván* község eddig vezetett telekkönyvi hatályon kívül helyeztetett és hogy telekkönyvi ügyeinek ellátása és telekkönyveinek vezetése **1905. évi március hó 12-ik napjától** kezdve az 1855. évi december hó 15-éről kelt telekkönyvi rendelet és az arra vonatkozó későbbi törvények és rendeletek szabályai értelmében történik.

Kelt Titelen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1905. évi március hó 12-én.

Lestyánszky Pál,

kir. járásbíró.

3-2

91/1905.

Hirdetmény.

A Zombori Takarékpénztár t. c. részvényesei az **1905. évi április hó 9-én délelőtt 9 órakor** Zomborban az intézet tanácskozási termében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. A közgyűlési elnök és a meghatalmazások megvizsgálására hivatott 3 tagu bizottság választása.
2. Alapszabályok némely szakaszának módosítása. A módosítandó szakaszok tervezete a közgyűlést nyolc nappal megelőzőleg az intézet helyiségében közszemlére ki fog tétetni.

Zombor, 1905. évi március hó 22-én.

Dr. Falcione Mándor,

igazgató.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy üzletemben elegáns **kész férfi és gyermekruhák** kaphatók a következő áron:

Kamgarn férfiöltöny (divatkelme)	frt 12 — 18
Scheviot férfiöltöny (divatkelme)	„ 10 — 18
Scheviot férfiöltöny (divatkelme)	„ 8 — 12
Raglán és felöltő	„ 10 — 18
Sportkabátok	„ 15 — 22
Fiu ruhák	frt 2.50 — 10

Mérték szerinti megrendelések pontosan és jól eszközöltetnek.

Oblát Henrik 12-3

férfiszabó Zombor, főutca, Tárcazy-fele gyógyszertár mellett.

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.